

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання у закладах вищої освіти

освітньо-наукова програма Публічне управління та адміністрування
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
освітній ступінь доктор філософії

Розробник: Сердюк Ольга, професор кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат економічних наук, доцент

Гарант: Лозинська Тамара, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, доктор наук державного управління, професор

Полтава
2022-2023

Назва навчальної дисципліни	Методика викладання у вищій школі
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> к. е. н., доцент Сердюк Ольга Іванівна <i>Контакти:</i> ауд 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> olga.serdiuk@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність Освітня програма	281 Публічне управління та адміністрування <i>ОНП Публічне управління та адміністрування</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з навчальних дисциплін «Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях»; «Філософія науки»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь, навичок, необхідних для розробки та проведення всіх видів занять у вищому навчальному закладі на основі застосування методів, засобів навчання і контролю та новітніх педагогічних технологій навчання у навчальному процесі в вищій школі.

Основні завдання навчальної дисципліни: отримати базові знання: структури вищої освіти в Україні у її порівнянні з національними системами вищої освіти у країнах Європи та основними принципами організації навчально-наукового процесу за Болонською системою;

основних нормативів діяльності вищих навчальних закладів, структури і змісту стандартів вищої освіти України;

освітньо-професійних програм, навчальних планів з освітніх програм різних рівнів вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування;

загальних питань методики проведення різних видів аудиторних навчальних занять, організації позааудиторної навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, здійснення поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти, підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів з фахових дисциплін.

Компетентності:

загальні:

ЗК1 Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;

ЗК5 Здатність налагоджувати наукову взаємодію, співробітництво; фахові:

ФК06 Здатність планувати й організовувати роботу дослідницьких колективів з вирішення наукових і науково-освітніх завдань;

ФК08. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики, застосовувати й удосконалювати технології, в тому числі адміністративно-управлінські, інформаційно-комунікаційні технології, в управлінській, адміністративній, науковій та освітній (педагогічній) діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН02 Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності.

ПРН05 Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма (281АС ПУА дфд 2022)			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
2 семестр				
Тема 1. Нормативні документи щодо розроблення змісту освіти і навчання	15	2 2	2	9
Тема 2. Методи навчання дисциплін професійної підготовки	15	2 2	2	10
Тема 3. Активізація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	13	2	2	10
Тема 4. Форми організації освітнього процесу. Методика підготовки та проведення лекції	13	2	2	10
Тема 5. Методика підготовки та проведення семінарських, практичних і лабораторних занять	17	2 2	2 2	10
Тема 6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін	13	2	2	9
Усього годин	90	18	14	58
3 семестр				
Тема 7. Організація курсового проектування та виконання кваліфікаційної роботи	17	2 2	2	11
Тема 8. Організація практичної підготовки	17	2 2	2 2	9
Тема 9. Контроль та оцінювання результатів вивчення фахових дисциплін у вищій школі	15	2 2	2	9
Тема 10. Дидактичні засоби і навчальна техніка	15	2	2	11
Тема 11. Система організації праці викладача фахових дисциплін	13	2	2	9
Тема 12. Особливості вищої освіти в провідних країнах світу	13	2	2	9
Усього годин	90	18	14	58
Екзамен	27	-	-	-

Оцінювання результатів навчання

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання практич. завдань	контрольна робота	виконання завдань самот. роботи	екзамен	
2 семестр					
ПРН2	16	4	12	х	32
ПРН4	40	16	12	х	68
Разом	56	20	24	х	100
3 семестр					
ПРН2	14	-	12	5	31
ПРН4	35	-	19	15	69
Разом	49	-	31	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом	
	виконання завдань на практичних заняттях	Контрольне опитування	виконання завдань самот. роботи			
Тема 1. Нормативні документи щодо розроблення змісту освіти і навчання	7	10	5	х	11	
Тема 2. Методи навчання дисциплін професійної підготовки	7		5		11	
Тема 3. Активізація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	7		5		21	
Тема 4. Форми організації освітнього процесу. Методика підготовки та проведення лекції	7		5		18	
Тема 5. Методика підготовки та проведення семінарських, практичних і лабораторних занять	7		5		18	
Тема 6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін	7	11	5		21	
Разом 2 семестр	49	21	30			100
Тема 7. Організація курсового проектування та виконання кваліфікаційної роботи	7	7	5		18	
Тема 8. Організація практичної підготовки	7		5			
	7					
Тема 9. Контроль та оцінювання результатів вивчення фахових дисциплін у вищій школі	7		5		18	
Тема 10. Дидактичні засоби і навчальна техніка	7		5		11	
Тема 11. Система організації праці викладача фахових дисциплін	7		5		11	
Тема 12. Особливості вищої освіти в провідних країнах світу	7		6		11	
Екзамен	х	х	х	х	20	
Разом 3 семестр	49	х	31	20	100	

1. Виконання завдань на практичних заняттях.

1.1. Завдання практичного заняття для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат/ заняття	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали	
			діапазон балів	бали
ПРН02	Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності	на високому рівні	1,8-2	2
		на середньому рівні	1,5-1,7	1,5
		на достатньому рівні	0,6-1,4	1
		на низькому рівні	0-0,5	0,5
ПРН05	Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності	на високому рівні	4,5-5	5
		на середньому рівні	3,4-4,4	4
		на достатньому рівні	3,0-3,3	3
		на низькому рівні	0-2,9	0-2
Всього за практичне заняття	Досягнення результатів навчання	на високому рівні	6,3-7	7
		на середньому рівні	5,1-6,2	5-6
		на достатньому рівні	4,2-5	4
		на низькому рівні	0-4,1	2-3

2. Контрольне опитування здобувачів вищої освіти денної форми навчання.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали	
			діапазон балів	бали
ПРН2	Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності	на високому рівні	1,8-2	2
		на середньому рівні	1,5-1,7	1,5
		на достатньому рівні	0,6-1,4	1
		на низькому рівні	0-0,5	0,5
ПРН4	Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності	на високому рівні	7,2-8	7-8
		на середньому рівні	5,9-7,1	5-6
		на достатньому рівні	4,8-5,8	4
		на низькому рівні	0-4,7	0-3
Всього за практич. заняття	Досягнення результатів навчання	на високому рівні	9-10	9-10
		на середньому рівні	7,4-8,9	7-8
		на достатньому рівні	6,0-7,3	6-7
		на низькому рівні	0-5,9	0-5

3. Виконання завдань самостійної роботи

3.1. Виконання завдань самостійної роботи здобувачами вищої освіти денної форми навчання (виконання завдань самостійної роботи в розрізі тем навчальної дисципліни, 0-4).

Шкала та критерії та оцінювання

№ теми	Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали	
				діапазон балів	бали
1-6	ПРН02	Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності	на високому рівні	1,8-2	2
			на достатньому рівні	1,5-1,7	1,5
			на середньому рівні	0,6-1,4	1
			на низькому рівні	0-0,5	0,5
	ПРН05	Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності	на високому рівні	1,8-2	2
			на достатньому рівні	1,5-1,7	1,5
			на середньому рівні	1,2-1,4	1
			на низькому рівні	0-1,1	0,5

	<i>Всього за тему</i>	Досягнення результатів навчання	на високому рівні	3,6-4	4
			на достатньому рівні	3,0-3,5	3
			на середньому рівні	2,4-2,9	2
			на низькому рівні	0-2,3	0-1
7-11	ПРН02	Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності	на високому рівні	1,8-2	2
			на достатньому рівні	1,5-1,7	1,5
			на середньому рівні	0,6-1,4	1
			на низькому рівні	0-0,5	0,5
	ПРН05	Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності	на високому рівні	2,7-3	3
			на достатньому рівні	2,3-2,7	2
			на середньому рівні	1,9-2,2	1
			на низькому рівні	0-1,8	0
	<i>Всього за тему</i>	Досягнення результатів навчання	на високому рівні	4,5-5	5
			на достатньому рівні	3,8-4,4	3-4
			на середньому рівні	3,1-3,7	2
			на низькому рівні	0-3	1
12	ПРН02	Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності	на високому рівні	1,8-2	2
			на достатньому рівні	1,5-1,7	1,5
			на середньому рівні	0,6-1,4	1
			на низькому рівні	0-0,5	0,5
	ПРН05	Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності	на високому рівні	3,6-4	4
			на достатньому рівні	3,0-3,5	3
			на середньому рівні	2,4-2,9	2
			на низькому рівні	0-2,3	1
	<i>Всього за тему</i>	Досягнення результатів навчання	на високому рівні	5,4-6	6
			на достатньому рівні	4,5-5,3	4-5
			на середньому рівні	3,7-4,4	3
			на низькому рівні	0-3,6	0-2

Форма проведення підсумкового семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен (0-20).

Кожен варіант екзаменаційного білету містить три завдання (2 теоретичних питання, 1 практичне завдання). Правильне виконання теоретичного завдання оцінюється в 5 балів, практичного в 10 балів. Таким чином, під час іспиту за виконання усіх завдань екзаменаційного білету здобувач вищої освіти може отримати 20 балів.

Шкала та критерії та оцінювання за результатами навчання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали	
			діапазон балів	бали
ПРН2	Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності	на високому рівні	4,5-5	5
		на достатньому рівні	3,7-4,4	4
		на середньому рівні	3,0-3,6	3
		на низькому рівні	0-2,9	1-2
ПРН4	Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності	на високому рівні	13,5-15	14-15
		на достатньому рівні	11,1-13,4	11-13
		на середньому рівні	9,0-11,0	9-10
		на низькому рівні	0-8,9	0-8
<i>Всього за екзамен</i>	Досягнення результатів навчання	на високому рівні	17,9-20	18-20
		на достатньому рівні	14,7-17,8	15-17
		на середньому рівні	12,9-14,6	13-14
		на низькому рівні	0-12,8	0-12

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзаміні
(281АС ПУА дфд 2022)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го та 2-го теоретичного питання	5	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	4	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	3	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	2	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	1	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	розрахунки практичної ситуації виконані правильно, сформовані повні висновки, що свідчать про
для практичного завдання	10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	9	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	7-8	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-6	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 180. Кількість кредитів – 6. Форма семестрового контролю – залік, екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Здобувач вищої освіти ступеня Доктор філософії протягом усього періоду вивчення дисципліни має здійснювати дослідження за темою дисертації та оприлюднювати отримані результати. Усі письмові роботи здобувача перевіряються на наявність плагіату.

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої

освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
робоча навчальна програма, курс лекцій, матеріали .

Рекомендовані інформаційні джерела

Основні

1. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с.
2. Кайдалова Л. Г. та ін. К 12 Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник. Х. : НФаУ, 2019. 248 с.
3. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
4. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб.

Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b> (дата звернення: 25.08.2022).

5. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Одеса, ОНЕУ, ротапринт, 2014. 200 с.

6. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 25.08.2022).

7. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20170928> (дата звернення: 25.08.2022).

8. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.

9. Теорія та методика викладання фахових дисциплін у ЗВО: навчально-методичний посібник / укладач І. В. Казанжи. Миколаїв : СПД Румянцева, 2018. 154 с.

Допоміжні

1. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: методичні вказівки. Вінниця: ВНАУ, 2020. 34 с.

2. Джеджула О.М. Особливості становлення професійної підготовки майбутніх фахівців в країнах європейського союзу. Наукові записки: Серія Педагогіка і психологія. 2019. № 58. С. 74-80.

3. Корміна Л. І. Методика викладання дисциплін за фахом у вищих навчальних закладах : методичні рекомендації до курсу. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 52 с.

4. Майборода В. А. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посіб. / Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.

5. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / Уклад. В. В. Стинська. Івано-Франківськ, 2016. 65 с.

6. Сердюк О.І., Тернова Т. І. Ключові компетенції державних службовців та їх розвиток шляхом підвищення кваліфікації. *Управління соціально-економічним розвитком в умовах змін* : монографія / за заг. ред. д. держ. упр., професора Т. М. Лозинської; Полтавська державна аграрна академія. Полтава : ФОП Гаража М. Ф., ТОВ Сімон, 2017. С. 221-234.

7. Сердюк О. І., Мирна О. В., Шупта І. М. Місце доброчесності в моделі компетенцій державних службовців та системі особистості при запобіганні корупції. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 3. 2018. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/3_2018/41.pdf (дата звернення: 25.08.2022).

8. Сердюк О. І., Горбатюк Л. М., Божко Б. В. Впровадження інноваційних форм навчання в систему підвищення кваліфікації державних службовців та

посадових осіб місцевого самоврядування Полтавської області. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 10. 2019. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/44.pdf (дата звернення: 25.08.2022).

9. Dzhezdzhula O. Professional and personal self-development of students in the conditions of information technologies of modern society. The scientific heritage. 2020. VOL. 4, No 55 (55). P.15-18.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Методи навчання та їх класифікація. *Osvita.Ua*. URL: <http://osvita.ua/school/theory/780/> (дата звернення: 25.08.2022).

2. Міжнародна стандартна класифікація освіти. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isc-ed-fields-of-education-training2013RU.pdf> (дата звернення: 25.08.2022).

3. Міністерство освіти і науки України. Офіційний сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua> (дата звернення: 20.08.2022).

4. Опубліковано стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki> (дата звернення: 25.01.2023).

5. Нормативно-правова база. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/poslugi/apostil/normativno-pravova-baza> (дата звернення: 25.08.2022).

6. Нормативно-правові акти з реформування вищої освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/normatyvna-baza/normatyvno-pravovi-akty-z-reformuvannya-vyschoji-osvity/> (дата звернення: 25.08.2022).

7. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн курсів. URL: <https://prometheus.org.ua/> (дата звернення: 25.08.2022).